

Obravnava osebe v dolgotrajnem bolniškem staležu pri izbranem osebnem zdravniku

Vesna Pekarović Džakulin, dr. med. specialistka družinske medicine in
medicine dela, prometa in športa

Izhodišča za zdravje

- Mir
- Ustrezno bivanje
- Prehrana
- Izobrazba
- Zmožnost za delo
- Socialna pravičnost
- Enake možnosti za vsakogar

Pomen dela

- Smisel življenja
- Samozavest
- Samoizpolnitev
- Finančni status
- Cilj celostne rehabilitacije po bolezni

Delazmožnost

- Delazmožnost je opredeljena kot zmožnost posameznika, da uspešno opravlja svoj poklic s polnim delovnim učinkom in **brez škode za svoje zdravje**.
- Na delazmožnost vplivajo psihične in telesne lastnosti posameznika, bolezni ter **obremenitve delovnega mesta**.
- Ocenjevanje delazmožnosti bolnika je za zdravnika pogosto težavno saj se mora odločati med dostopnimi **objektivnimi medicinskimi izvidi** in posameznikovim **osebnim doživljanjem** bolezni in njegovimi pričakovanji.

Ocenjevanje zmožnosti za delo

- Ali delavec lahko dela na delovnem mestu brez nevarnosti, da bi s tem ogrožal zdravje in življenje sebe ali drugih?
- Ali se od delavca lahko pričakuje določen (s strani delodajalca) delovni učinek, ali pa bo njegovo delo oviralo delovni proces?
- Kako dolgo lahko pričakujemo delovno učinkovitost brez nevarnosti za okvaro zdravja?
- Ali lahko prilagajanje dela delavcu ali delavca delu izboljša njegovo delovno zmožnost?

Dejavniki s strani delavca, ki napovedujejo podaljšano nezmožnost za delo

- Percepcija, da gre za fizično naporno delo.
- Percepcija, da dela ni možno prilagajati.
- Stresno, psihično naporno delo.
- Pomanjkanje razumevanja s strani sodelavcev in vodij.
- Nezadovoljstvo z delom.
- Pričakovanje slabega okrevanja po bolezni.
- Strah pred ponovitvijo bolezni.

Rinker J, Dinenberg RE, Zappsterra M, Pransky G. Disability management & Prevention. Current Diagnosis & Treatment. 5th ed. 2014; 51-62.

Težave pri vračanju delavca na delo

Na splošno:

- Starost nad 50 let
- Komorbidnost
- Negativna percepcija zdravja
- Slaba socialna podpora
- ↓ vitalnost

Simptomi:

- Kognitiven upad
- Depresija
- Utrujenost/utrudljivost
- Bolečine
- Omejitve pri fizičnih aktivnostih

Dejavniki delovnega mesta, ki napovedujejo podaljšano nezmožnost za delo

- Minimalna možnost prilagajanja delovnega mesta in postopnega vračanja na delo.
- Ročno delo, pomembe biomehanske zahteve, ki jih ni možno začasno spremeniti.
- Izmensko delo, delo ob vikendih.
- Nezainteresiranost delodajalcev.

Rinker J, Dinenberg RE, Zappsterra M, Pransky G. Disability management & Prevention. Current Diagnosis & Treatment. 5th ed. 2014; 51-62.

1. Kliničen primer: delavec v klavnici

- Trikrat tedensko dela v razseku. V enem delovniku (8 h) mora izkoščičiti 100-120 plečet ali stegen. Delo poteka v hladnem okolju pri temperaturi okoli 8 °C.
- Dvakrat tedensko poteka zakol prašičev in dela na klavni liniji. Z ročno električno žago mora v 23-25 sekundah razpoloviti prašiča. Pri tem je potrebna velika moč in spretnost obeh rok. Prašiči so obešeni na elevator, tako da je pri razpolovitvi trupa potrebno dvigniti ročno žago in jo potiskati proti tlom. Na uro razpolovi približno 120 prašičev (in do 800 prašičev na dan). Delo poteka v vlažnem okolju in pari ter temperaturi do 40 °C.

2. Klinični primer: poklicni voznik

- moški star 54 let, kadilec, prekomerno prehranjen (telesna teža 137 kg)
- STEMI spodnje stene, PCI z dvema stentoma, EFLV okoli 50 %
- Potrjena huda OSA (AHI 89, padec saturacije kisika do 80%)
- Terapija: CPAP maska; objektivni testi zaspanosti negativni
- Mnenje MDPŠ: zmožen za poklicnega voznika, odsvetovano nočno delo, redne kontrole
- IK: brez vožnje ponoči, brez vožnje v mednarodnem prometu, brez večjih fizičnih obremenitev

Voznik je zaspal

3. Klinični primer: mlajša bolnica po op. srca

- Bolnica stara 35. let po zamenjavi aortne zaklopke
- Namestnica vodje v finančno računovodski službi
- Svojo službo doživlja kot psihično zelo naporno, odgovorno
- V preteklosti že večkrat izgorevala
- Stalna prisotnost bolečin v predelu prsnice, težave s kratkoročnim spominom, občasne ekstrasistole (ki jo zelo skrbijo)
- Sama je zelo razočarana, ker je pričakovala, da bo hitreje nazaj v formi
- Ne čuti se zmožna za delo: napake predstavljajo tudi veliko ekonomsko škodo

Del njene pritožbe IZ

- Od operacije so minili šele dobri 4 meseci, moje življenje se je postavilo na glavo, soočiti sem se morala z možnostjo svoje smrti in zapustitve svoje mlade družine. Zdravniki so mi povedali, da bi ob hujši motnji ritma lahko umrla, zato je bila moja operacija izvedena prednostno! Ob stalni veliki angažiranosti za svoje zdravje, zavzetih zdravnikih in samoplačniški pomoči sem sicer napredovala, vendar pa je moje počutje še vedno zelo labilno in se večkrat na dan zlomim. **Včasih si cel dan ne upam iz hiše in samo ležim v postelji.** S strahom pričakujem, kaj bo pokazal kontrolni pregled pri moji kardiologinji in kako se bom obnesla na obremenitvenem testiranju.

zaključek

Počasi umira, kdor ne zamenja življenja,
Ko je nezadovoljen s službo ali ljubeznijo,
Kdor se zaradi sigurnosti odreka
 morebitni sreči,
Kdor ne sledi svojim sanjam,
Kdor si ne dovoli vsaj enkrat v življenju
 ubežati pametnim nasvetom...

Pablo Neruda

